

forum for
natur og
friluftsliv
TROMS

Tromsø kommune
Kultur og idrett
Epost: postmottak@tromso.kommune.no

28. mars 2014

Høringsuttalelse: Tromsø kommune - kommunedelplan for idrett og friluftsliv

13 natur- og friluftslivsorganisasjoner og fylkets to friluftsråd er tilknyttet FNF Troms. Siden FNF er et forum for natur- og friluftsliv er det primært friluftsliv FNF konsentrerer seg om høringsuttalelsen til planen. Aller først vil vi gi ros for at planen er så lettlest med mange bilder og et friskt design.

Det er positivt at ordføreren i sin innledning framhever naturen som noe av det aller beste med Tromsø. Planen fokuserer også på viktigheten av at hver enkelt må ta grep om sin egen helse. FNF er derfor opptatt av at friluftsliv og fysisk aktivitet utendørs må prioriteres høyt av Tromsø kommune i planperioden. Det er ønske om at den delen av planen som omhandler friluftsliv forsterkes og forbedres i forhold til høringsutkastet.

FNF Troms ønsker å komme med følgende innspill:

- Tromsø kommune er som kjent medlem i Ishavskysten friluftsråd. Etter FNFs vurdering bør dette synliggjøres bedre i planen, der det også bør komme fram at friluftsrådet i sterkere grad bør være et verktøy for kommunens arbeid med friluftsliv. Det foreslås at dette tas med innledningsvis under kapittel 4.

2 Status bydelene

FNF Troms er enig i at levekårsundersøkelsen fra 2012 er viktig som bakgrunnsmateriale med tanke på fremtidige prioriteringer, og at idrett og friluftsliv bør få større innflytelse i framtidige arealplaner. Viktigheten av gode anlegg og uteområder for trivsel og uteområder omtales. I planen står det blant annet at *«det er lagt inn behov for mange haller, for en hall kan være en bedre investering enn en fotballbane siden den gir et større mangfold og det kan gi en enda større aktivitet»*. FNF Troms synes det er positivt at det gjøres en vurdering av hvilke tiltak som kan gi størst mangfold og aktivitet. Vi anbefaler i denne sammenheng også å understreke viktigheten av sammenhengende turløyper og –stier i nrområdet, samt grønne lommer, hundremeterskoger, og møteplasser som gapahuker, bålplasser e.l. FNF Troms ønsker å nevne at turveier er den anleggstypen som benyttes mest i landet, og undersøkelser viser at «fotturer i nrområdet» er den

---

FNF Troms, c/o Bioforsk Nord Holt, Pb. 2284, 9269 Tromsø
Tlf: 4141 7339 E-post: troms@fnf-nett.no Internett: www.fnf-nett.no/troms

FNF Troms er et samarbeidsforum for 13 natur- og friluftslivsorganisasjoner i Troms og representerer rundt 15000 medlemmer. Medlemsorganisasjoner: Troms Turlag, Harstad Turlag, Norges Turmarsjforbund Troms, Naturvernforbundet i Troms, 4H Troms, KFUK-KFUM-speiderne Troms, Troms Fylkeskystlag, Troms Orienteringskrets, Norges Jeger- og Fiskerforbund Troms, Nord-Troms Krets av Norges Speiderforbund, Framtiden i våre hender Tromsø, Nord-Norsk Botanisk forening, Tromsø Casting og Fluefiskeforening.

aktiviteten befolkningen, også de lite aktive, ønsker å gjøre mer av. En offensiv satsing på turløyper, grønne lommer og nærfriluftsanlegg i alle bydelen vil løfte både helse, trivsel og bolyst.

3.11 Medlemsoversikt

Planen har en bra oversikt over idrettens medlemsmasse. Noe tilsvarende bør det være for friluftslivsorganisasjoner. Jeger- og fisk, turlag, 4H, speider, kajakk og andre lag og foreninger er viktige når det gjelder det å gi Tromsøs befolkning et friluftslivstilbud. Også mange idrettslag gir tilbud om fysiske aktiviteter utendørs som er tuftet på lokale friluftslivstradisjoner.

Tromsø JFF har over 1000 medlemmer. Troms Turlag, som har en stor andel medlemmer i Tromsø kommune, har rundet 4000 medlemmer. 4H Troms har tre aktive lokallag i kommunen, og både KFUK-KFUM speiderne så vel som Norges Speiderforbund har god aktivitet. Vi vil også trekke fram kystlaget Arctandria, Tromsø Havpadleklubb, Tromsø klatreklubb, Tromsø Seilforening og Tromsø Turmarsjhelselag. Også Naturvernforbundet i Tromsø gjør en viktig jobb for å sikre attraktive arealer for friluftsliv i kommunen. Ikke alle er nevnt her, men Tromsø har stort mangfold i natur- og friluftslivsorganisasjoner som gjør en uvurderlig innsats for friluftslivet i kommunen. Deres virksomhet styrker hele tiltakskjeden innenfor friluftslivet; både gjennom arealsaksarbeid, tilrettelegging, vedlikehold, informasjon, kurs og aktiviteter. Innsatsen fra organisasjonene kommer hele befolkningen til gode da vi vet fra nasjonale undersøkelser at over 90 % deltar i friluftsliv i gjennomsnitt to ganger per uke.

FNF Troms skulle gjerne se at planen trekker fram eksempler fra organisasjonenes mange tilbud i kommunene. For eksempel har Troms Turlag et utstrakt løypenett og 4 populære hytter, samt at Tromsø JFF har to lavterskelhytter med flotte friluftsmuligheter. I tillegg kommer et stort spenn i aktivitetstilbud for alle aldre.

FNF Troms anmoder om at natur- og friluftslivsorganisasjonene vies plass i planen. En mulighet er å inkludere det under «medlemsoversikt» i kapittel 3. En mer naturlig løsning vil være å inkludere natur- og friluftslivsorganisasjonene som et eget underkapittel i kapittel 4 om friluftsliv.

4.2 Tilgjengelighet

FNF Troms er glad for at utfartsparkeringer i kommunen skal prioriteres. Vi anbefaler at drift og vedlikehold av utfartsparkeringene vinterstid inkluderes under dette punktet. Gode brøyterutiner er særlig viktig for å opprettholde tilgjengeligheten og forutsigbarheten, samt for å unngå trafikkfarlige situasjoner. FNF Troms håper Tromsø kommune finner en god modell for å møte disse utfordringene.

4.5 Universell utforming

Temaet universell utforming er nå tatt med som et underpunkt under kapittel 4 – friluftsliv. Dette er et tema som også gjelder for idretten. FNF foreslår at det under kapittel 5 tas med et eget underpunkt som får tittelen: Idrett og friluftsliv for grupper med særskilte behov. Her må i så fall universell utforming være et tema. Hvis ikke kan universell være et eget tema både under kapittel 3 om idrett og kapittel 4 om friluftsliv.

4.7 Skuterløype

FNF Troms registrerer at Tromsø kommune ikke er blant de 108 kommunene som er med i regjeringens forsøksordning om å etablere skuterløyper for fornøyleseskjøring. Natur- og friluftslivsorganisasjonene stiller da spørsmål ved inkludering av skuterløyper i denne friluftslvsplanen, og om hvordan arbeidet med å finne mulige rekreasjonsløyper i Tromsø er forankret.

Dersom skuterløyper skal nevnes i planen bør det presiseres at natur- og friluftsverdiene i kommunen skal prioriteres høyt i arbeidet. Dette gjelder detaljert kartlegging over natur- og friluftsverdiene, men også reelle og gode medvirkningsprosesser.

FNF Troms vil anbefale at det i planen ikke antydes hvilke områder i kommunen som kan være aktuelle for skuterløyper. Natur- og friluftsansjonene har ikke vært involvert i arbeidet med disse områdene, og ønsker ikke at disse blir låst ved å nevnes i planen. Dersom kommunen vil jobbe med å finne alternative plasser for rekreasjonsløyper ønsker de frivillige natur- og friluftsansjonene å inkluderes i dette arbeidet.

Det foreslås at dagens praksis videreføres der Tromsø kommune fortsatt skal ha en restriktiv praksis når det gjelder å etablere skuterløyper.

4.8 Sykkelbyen Tromsø

Det er positivt at Tromsø kommune har en offensiv holdning til utvikling av sykkelbyen Tromsø

4.9 Friluftsbym

På et sted i planen kan det være naturlig å ha med "Gutta på skauen" sin tilrettelegging i Tromsdalen som et eksempel. Dette for å få fram at enkle tilrettelegginger med gapahuk, bålplasser, turveier etc. ofte fører til ny aktivitet der også prioriterte målgrupper nås slik det vi opplever i Tromsdalen.

Ikke minst er dette viktig som følge av at ekstremsport i ulike varianter er omtalt flere steder i planen. Nettopp det enkle friluftslivet, som ofte skjer i nærmiljøet, er viktig for mange innbyggere. Derfor er det viktig at planen har en god balanse mellom det utfordrende og krevende friluftslivet på den ene siden og det enkle lavterskel-friluftslivet på den andre siden.

6.3 Delmål

Forslag til nytt punkt når det gjelder delmål friluftsliv:

- Tilrettelegge for et allsidig friluftsliv som kan utøves av alle til alle årstider der det vektlegges både på de tradisjonsrike og høstningsbaserte friluftslivsaktivitetene, og de nyere aktivitetene som spesielt ungdom og unge voksne tiltrekkes av.

FNF Troms mener det er særlig viktig at jakt- og fiske løftes i planen, samt at også sopp- og bærplukking får sin naturlige plass.

6.4 Strategier

Pkt. 4 – Friluftsliv

FNF foreslår at disse strategiene kommer med i tillegg:

- Ingen ting er mer naturlig enn friluftsliv og fysisk aktivitet utendørs for de som bor i Tromsø, og som er opptatt av naturopplevelser og sin egen helse.
- Offensiv holdning til skilting og merking av turruter.
- Arbeide for at kommunens innbyggere har turløyper i umiddelbar nærhet av der de bor.
- Skoler og barnehager skal ha møteplasser og uteanlegg i umiddelbar nærhet slik at læring i friluft kan prioriteres.

- Det er et mål at kommunens innbyggere får informasjon, holdninger, kunnskap og muligheter om det å oppnå økt livskvalitet og bedre helse gjennom friluftsliv og fysisk aktivitet utendørs.

Kanskje er det behov for en avklaring av hva som er strategier og tiltak?

6.5 Tiltaksplan

Nye tiltak som ønskes tatt med i planen:

Folkehelse

- Kartlegge vanene når det gjelder det å gå og sykle til skolen. Få på plass ”Aktiv skolevei” som en fast aktivitet som stimulerer til mer fysisk aktivitet på skoleveien. Deltakelse og registrering gjøres nettbasert med egen nettside/app.

Få friluftsliv sterkere fram under kapitlet om folkehelse.

Friluftsliv

- Tromsø kommune ønsker å være en aktiv bidragsyter i Ishavskysten friluftsråd og sørge for at medlemskapet fører til resultater som kommer kommunen og innbyggerne til gode.
- Skilte og merke turruter rundt om i hele kommunen. Gjensidigestiftelsen og Troms fylkeskommune har avsatt 2 millioner kroner årlig til dette i Troms.
- Etablere gapahuker, bålplasser, leirsteder og andre læringsarenaer i tilknytning til skoler og barnehager.
- Den nettside som foreslås etablert med informasjon om kommunens turruter bør også finnes som app for smarttelefoner og nettbrett.
- Videreutvikle ”10 på topp” til en turkassetrim til en lavterskelaktivitet med turmål rundt om i hele kommunen og med en stor del av innbyggerne som aktive deltakere.
- Arbeide for å få opp antall søknader om spillemidler til anlegg og tilrettelegginger for friluftsliv.
- Gjennomføre ”På tur med ordføreren” som en fast årlig aktivitet.
- 2015 er Friluftslivets år. Dette skal markeres og merkes også i Tromsø.
- Bidra til at også Tromsø gjennomfører den årlige ”Friluftslivets uke” i september.

Under tiltakene er det ikke ført noen ansvarlig. For de fleste tiltakene vil dette være Tromsø kommune, Ishavskysten friluftsråd og organisasjoner.

7. Handlingsprogram

Av de mange anlegg som er tatt med under 7.1 ordinære anlegg og 7.2 nærmiljøanlegg er anlegg og tilrettelegginger for friluftsliv i liten grad prioritert og kommet med i handlingsprogrammet. Dette bør forbedres før planen legges fram for endelig politisk behandling.

Tromsø kommune bør vedta et mål om at en fast prosent av spillemidlene skal gå til friluftsliv. 10 prosent i løpet av planperioden kan være et mål. Sammen med friluftslivsorganisasjoner, Ishavskysten friluftsråd og andre bør det gjøres en innsats for å få fram behov og søknader til slike anlegg.

Med hilsen
FORUM FOR NATUR OG FRILUFTSLIV TROMS

Eivind Høstmark Borge (sign.)
Fylkeskoordinator

Hugo Tingvoll (sign.)
Prosjektleder